

De még ez sem elég. A szerkesztő mások szövegeivel dolgozik, nem magáért, hanem másokért. Leginkább az ókori névtelen írnokok munkájához hasonlítanám. A bibliát másoló ókori írnokoknak legtöbb esetben még a nevét sem tudjuk. Qumránban Ézsaiás könyvét másolták, de szerkesztői személyiségjegyeiket legfeljebb csak a paleográfia szintjén tudták továbbadni az utókor számára. Az a műfaj ez, ahol alapszabály az egyéniség háttérbe szorítása, ahol igyekeztek megelégedni azzal, hogy a szöveg, amelyet továbbad, a lehető legpontosabb legyen. (Nem úgy, mint a babiloni „Jób könyvének”, a *Ludlul-bél-némeginek* a szerzőjénél, aki nem tudott ellenállni annak a hiú kísértésnek, hogy a továbbadott hagyomány első sorainak kezdőbetűibe el ne „rejtse” szerzői identitását.)

A szövegkritikában ismerős ez a mondat, hogy „testes non numeratur sed ponderatur”, a szövegtanúkat nem számolni szokták, hanem mérlegelni. A sok és a minőség különböző kategóriák. Nem zárja ki egymást, de nem feltétlenül azonos. Azok közé tartozom, akik úgy gondolják, hogy a kész, publikációs listán kimutatható művek csak töredékét képezik annak, amiről az igazi tudós tevékenysége szól. S így most itt nemcsak azt az Adorjáni Zoltánt ünnepeljük, akinek a publikációs listája ott van a tiszteletére készült könyv végén, hanem azt a szerkesztőt is, akinek munkája ott van – névtelenül – sokunknak a saját publikációs listáján.

A Jób testamentuma apokrif irat azzal végződik, hogy Jób három leányával, fiaival és tisztelőivel együtt dicsérik azt a Jóbot, aki „a vakok szeme volt, a sánták lába” (JóbTest 53,2; vö. Jób 29,15–16). Egy kicsit ezt látjuk benned. Az voltál, ami éppen lenni kellett. És tudsz te valamit, amit mi nem: pótolod azt, ami nekünk hiányzik – a szakértelmeddel, a barátságoddal, a megértéssel, az együttérzéssel, az állandó jelenléteddel.

Köszönjük, Zoltán!

Balogh Csaba

Hálászavak

Kedves Idősebb és Ifjabb Testvéreim!

Főtiszteletű Püspök Urak, Nagytiszteletű Tanári Kar, Tisztelt Meghívottak, Tiszteletes Ifjúság és Családom Tagjai!

Bár ez a nap nem a búcsúé, mégis birkózom annak súlyával, és meg vagyok illetődve. Mert ez a betöltött 65. életévemhez kapcsolt köszöntés teljesen szokatlan számomra. Rendkívüli is, mert eddig családom vagy szűkebb baráti köröm köszöntött évenként születésem napján, most pedig itt állok az egyházi vezetőség és az akadémiai közösség előtt.

Megszeppent is vagyok, mert van valami ijesztő is abban, amikor az embert – most éppen engem – két évtizeddel élete derekán túl köszöntik, még méltatják is a nyilvánosság előtt. Ugyanakkor örömmel tölt el, hogy a köszöntés éppen két volt tanítványom, most pedig tanártársam ajkáról szól hozzám.

Kedves Vilmos és Csaba!

Köszönöm a méltatást és a számomra összeállított kötetet, amelynek megszerkesztésén bizonyára nagyon sokat dolgoztatok bokros intézetvezetői feladatok teljesítése mellett. (Egy kicsit annak is örülök, hogy a *Studia* 12. kötetét nem nekem kellett megszerkesztenem.)*

Köszönöm mindenkinek, aki ebbe a kötetbe írt, hogy ilyen módon is megtiszteljen engem.

Ez a mai nap is alkalom arra, hogy hálát adjak és köszönetet mondjak.

Mindenekelőtt Istennek, hogy megtartott, hogy meggyógyított, hogy mindedig testi-lelki erőt, s még annyi mindent adott.

Hálát adok szüleimért, akik példát adtak a lelkipásztori szolgálatra is; testvéreimért és a nagyobb családért. Köszönöm saját családom tagjainak, hogy melletttem álltak, elviseltek – sokszor nélkülözve is jelenléteket.

Köszönöm ennek az intézetnek, pontosabban volt tanárainknak mindazt, amivel felkészítettek a lelkipásztori szolgálatra, és hogy buzdítottak a teológia művelésére, különösen pedig Kozma Zsolt professzornak, évfolyamfelelős tanáromnak – sajnos most nem lehet jelen –, aki mentorom volt, és a nyári vakáció idején időt áldozott rám otthonában, hogy jobban bevezessen a bibliai nyelvek világába, s hogy amikor felkerültem a teológiára, kicsi tanári szobájába is maga mellé fogadott Kelemen Attila tanártársammal. Sajnos most ő sem lehet jelen. Azóta is abban a kicsi tanári szobában dolgozom – most egyedül; de akkor ez a hármas együttlét ahhoz az állapothoz volt hasonló, mint amelyet Jerome K. Jerome regényének címe – *Három ember egy csónakban (nem számítva a kuttyát)* – érzékeltet. Mivel mindhárman cigarettáztunk, a mi összezártságunkra ez a cím illet: Három tanár egy szobában (nem számítva a füstöt).

Köszönöm, idősebb és ifjabb tanártársaim, hogy a teológián eddig eltöltött három évtized alatt elfogadtatok, megbízhatok bennem, és feladatokat is bízhatok rám. A gondok mellett sok kellemes időt tölthettem veletek.

Köszönöm Buzogány Dezsőnek, akivel annyi mindent csináltunk barátokként és munkatársaként, hogy amikor a teológiai intézet érdekében már illet megszereznem a doktori címet, szó szerint hajtott, tolt, és vitt Debrecenbe a részletvizsgák letételére és a tézis megvédésére.

---

* Az ünnepelt ekkor még nem tudta, hogy a tiszteletére összeállított kötet nem a *Studia Doctorum* sorozatban jelenik meg, mint az előbbi ünnepi kötetek. (*Szerk.*)

Különös ajándéknak tekintem a Rezi Elek tanártársammal megélt, tíz évig tartó nagyon jó együttműködést, amikor ő rektori, én pedig mellette dékáni megbízatást kaptam.

És nem utolsósorban hálát adok a három évtized diákjaiért, akiket taníthatam, s remélem, hogy valamit tanultak is tőlem.

Az intézetben eltöltött három évtized alatt igyekeztem képességeimhez mértem szolgálni a 131. zsoltár szerint úgy, hogy ne fuvalkodjék fel szívem, és ne törekedjem olyasmire, ami túl nagy vagy éppen elérhetetlen számomra; és azt tettem, amit éppen kellett adott időben itt, a teológián és az egyházban.

Köszönöm ezt a mai, rendkívüli megtiszteltetést.

Testvéreim! Az Úr áldjon és őrizzen meg titeket!

Adorjáni Zoltán

